

Bilancia roka 2017 (2. časť)

Prinášame Vám druhú časť názorov členov Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory na to, aký bol rok 2017 z pohľadu poľnohospodárov a potravinárov.

Margita Štefániková, riaditeľka Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka:

Pozitíva: Pozitívom v sektore mlieka bola skutočnosť, že v Európskej únii ustúpila kríza, ktorá sa začala ešte v roku 2014 a trvala až do roku 2016. Tešíme sa, že sa vďaka zníženiu dodávok mlieka a zvýšeniu dopytu po mlieku a mliečnych výrobkoch vo svete zotavili nákupné ceny mlieka. Jedným dychom však treba povedať aj to, že napriek tomu, že došlo k miernemu oživeniu nákupných cien, ich výška na Slovensku zďaleka nepokrýva úroveň výrobných nákladov a aj po započítaní podpory prvovýrobcovia vyrábajú mlieko so stratou v priemere na úrovni 5 centov na kilogram mlieka.

Negatíva: Stálym negatívom a veľkým handicapom pre slovenských prvovýrobcov sú veľké rozdiely v príjmoch oproti ich európskym kolegom. Tieto sú spôsobené jednak nižšími nákupnými cenami mlieka na Slovensku, ktoré dlhodobo zaostávajú za priemerom Európskej únie zhruba o 3-4 centy na kilogram mlieka a tiež sú spôsobené výrazne nižšou podporou štátu v porovnaní s okolitými krajinami.

V súvislosti s podporou je potrebné konštatovať, že slovenskí prvovýrobcovia mlieka nemali dobrý rok. Prvých 10 mesiacov tohto roka žili vo viere príslubov, že štát nájde zdroje na realizáciu systémových opatrení na rozvoj sektoru mlieka a podporí sa sektor mlieka ešte v roku 2017. Toto sa neudialo a prvovýrobcovia mlieka to prijali ako krutý fakt.

Veľké rozčarovanie však opäť prišlo vtedy, keď sa podpora pre sektor prvovýroby mlieka nedostala ani cez položku štátnej pomoci do návrhu štátneho rozpočtu na rok 2018. A tak zostali vypracované systémové opatrenia na rozvoj sektoru mlieka bez finančného krytia len bezvýznamným kusom

papiera...

Trvalým negatívnym javom sú aj nevyrovnané vzťahy medzi účastníkmi na trhu s mliekom. V roku 2017 sa to prejavilo hlavne pri masle. Napriek tomu, že ceny masla dosiahli svoje historické maximum na komoditných trhoch, ale aj v maloobchode, nákupné ceny, resp. prvovýrobcovia ťahali za kratší koniec.

Výzvy: Najväčšou výzvou je presvedčiť predstaviteľov štátu, že súčasné rozdiely v úrovni podpory medzi jednotlivými štátmi vážne oslabujú konkurencieschopnosť a môžu viesť k likvidácii chovu dojníc na Slovensku. To by mohlo mať vážne dôsledky z hľadiska zachovania pôdnej úrodnosti, udržania krajiny a zamestnanosti na Slovensku.

Veríme, že štát prehodnotí opodstatnenosť našich požiadaviek a nájdú sa zdroje na financovanie systémových opatrení na rozvoj sektoru mlieka, napríklad vo forme podpory cez „zelenú naftu“ nielen v roku 2018, ale s podporou mlieka sa bude trvalo počítať v štátnom rozpočte aj v nasledovných rokoch.

Andrej Imrich, predseda Zväzu chovateľov ošípaných na Slovensku, družstvo:

Pozitíva: Producenti jatočných ošípaných po troch rokoch prestali robiť stratu z výroby bravčového mäsa. Začiatok roka 2017 s porovnaním predchádzajúcimi tromi rokmi bol veľmi priaznivý, keď ceny jatočných ošípaných boli podstatne vyššie než v predošlom období. V rokoch 2015 a 2016 sa ceny pohybovali na úrovni 1,00 - 1,10 €/ kg živej hmotnosti a v roku 2017 na úrovni 1,30 €, čo za posledné roky bola cena najvyššia. V roku 2017 Slovensko dosiahne historicky najlepšie výsledky v úžitkovosti ošípaných, keď predpokladáme odchov od jednej prasnice viac ako 26 ks za rok a prírastok 0,650 kg na kus a deň. Chovatelia ošípaných v roku 2017 dostali podporu od štátu, za čo sú vďační. Predpokladajú, že táto forma pomoci bude pokračovať až do skončenia plánovaného obdobia 2020. Pri zachovaní týchto podmienok pri primeranej cene predpokladáme postupný nárast stavov prasníc. Svedčí o tom zvýšená produkcia plemenných prasničiek a ich zaradzovanie do základných stád prasníc. Za veľké pozitívum hodnotíme prístup MPRV SR a ŠVPS SR k posudzovaniu dvojakej kvality predaja potravín na Slovensku, kde konzument má prehľad o kvalite dovážaných potravín. Týmto prístupom sa zlepšila pozícia slovenských výrobcov potravín a zároveň sa aj zvýšila domáca spotreba vyrábaných potravín.

Negatíva: Za negatíva považujeme dovoz nekvalitného bravčového mäsa za nízke ceny, ktoré deformujú trh s touto komoditou. Ďalej za negatívum považujeme nedostatok porážkových kapacít, keď menší chovateľ nemá kde porážať a musí doviesť ošípané niekedy aj na vzdialené bitúcky. Za najväčšie negatívum považujeme výskyt Afrického moru ošípaných, ktorý sa nebezpečne približuje k našim hraniciam. V prípade zavlečenia tejto nákazy na Slovensko by to znamenalo zmrazenie chovu ošípaných a možno že aj rapidný pokles výroby bravčového mäsa.

Výzvy: Pokračovať v podpore chovu ošípaných na Slovensku a priblížiť sa k okolitým krajinám - Česku, Maďarsku, Rakúsku, Poľsku a iným krajinám EÚ. Pokračovať vo zvyšovaní parametrov úžitkovosti ošípaných a tým dosahovaní lepších ekonomických parametrov výroby. Zabezpečiť stabilné ekonomické podmienky pre chovateľov ošípaných na viac rokov. Podporiť zvlášť chovy s nižšími stavmi prasníc a jatočných ošípaných na menších farmách resp. poľnohospodárskych družstvách a drobných chovateľov. Tým by sa podporila výroba na vidieku a zároveň aj zamestnanosť a využila by sa aj menej kvalifikovaná pracovná sila.

Radovan Roba, riaditeľ Slovenského cukrovarníckeho spolku:

Pozitíva: Pozitívne hodnotím udržanie úrovne podpory pestovania cukrovej repy zo strany štátu a EÚ. Rovnako aj uzavretie a podpísanie odvetvovej dohody medzi zástupcami Zväzu pestovateľov cukrovej repy Slovenska a Slovenského cukrovarníckeho spolku pre obdobie po ukončení niektorých aspektov trhového poriadku s cukrom a cukrovou repou v EÚ.

Negatíva: Negatívom sú veľmi nízke realizačné ceny cukru na trhu, vysoké zásoby cukru v EÚ pred kampanou. Netešia nás ani snahy EÚ o znižovanie obsahu pridaných cukrov v potravinách, ktoré nie sú podmienené znižovaním celkového energetického obsahu produktov. Nekvalifikované a zavádzajúce vyjadrenia o zdravotných rizikách konzumácie cukru v niektorých médiách neprospievajú propagácii cukru. Negatívom roka boli, žiaľ, aj nepriaznivé poveternostné podmienky počas vegetácie cukrovej repy. Sucho a nerovnomerný prísun zrážok spôsobili nižšie hektárové úrody cukrovej repy, nižšiu cukornatosť ako aj ťažkosti v období po spustení cukrovarníckej kampane 2017/18. Súčasne bola úroda v ostatných krajinách EÚ dobrá (produkcia cukru v EÚ oproti predchádzajúcej kampani 2016/17 vzrastie cca o 20% aj pre navýšenie pestovateľských plôch na cukrovú repu), čo pri nízkych cenách cukru v EÚ ako aj vo svete spôsobuje ešte väčší tlak na ceny cukru po ukončení kvót.

Výzvy: Do budúcnosti si prajeme lepšie úrody cukrovej repy, než sú v súčasnej kampani, rast cien cukru v EÚ ako aj vo svete. Tiež si želáme, aby na Slovensku boli zabezpečené čo najlepšie podmienky pre pestovanie cukrovej repy ako kľúčovej suroviny pre produkciu cukru (v zmysle podpory pestovateľov cukrovej repy - systémové opatrenia). Pozitívna rentabilita jej pestovania je nevyhnutná pre fungovanie a udržateľnosť celej vertikály cukor - cukrová repa.